

A Római Szerződések

Belgium, Franciaország, Hollandia, Luxemburg, Németország és Olaszország kormányai 1957. március 25-én Rómában aláírták az Európai Gazdasági Közösséget, az EGK-t [angolul: European Economic Community - EEC] és az Európai Atomenergia Közösséget [angolul: European Atomic Energy Community], más néven az Euratomot létrehozó szerződéseket, az ún. Római Szerződéseket, amelyek 1958. január 1-én léptek hatályba.

Az EGK-t létrehozó Római Szerződés (RSZ) a Közösség általános céljaként közös piac létesítését és "a tagállamok gazdaságpolitikájának fokozatos egymáshoz közelítésével ... a gazdasági élet harmonikus fejlesztését, a folyamatos és kiegyensúlyozott fejlődést, ... az életszínvonal gyors emelkedését és az államokat összekötő kapcsolatok szorosabbra fűzését" (RSZ 2.cikke) jelölte meg. A szerződés a közös piac megteremtésére, három szakaszra bontva összesen 12 évet biztosított, s ha szükséges, még két éves hosszabbítást. A felek arra is kötelezettséget vállaltak, hogy a harmadik országokkal szemben közös külső vámtarifát és közös kereskedelempolitikát alakítsanak ki (12. cikk). E nagy piacon belül pedig célul tűzték ki az áruk, a tőkék, a szolgáltatások és a személyek, tehát a munkaerő szabad mozgását is (48. és 67. cikk). Közös politika kialakítását írta elő a Római Szerződés a mezőgazdaságra vonatkozóan is, valamint kilátásba helyezte a verseny szabályozását, a tisztességtelen kereskedelmi módszerek tiltását. A gazdasági fejlődés ösztönzésére előírták az Európai Beruházási Bank felállítását.

Az EGK és az Euratom intézményi modelljével az ESZAK szolgált, azzal a különbséggel, hogy a hatáskörök tekintetében elmozdulás történt a Főhatóság szerepét ezen szerződések esetén betöltő Bizottságtól a Tanács irányába, és ezzel a kormányközi modell domborodott ki a szupranacionalitással szemben, ami az EVK kudarcra utáni általános politikai közhangulat következménye volt.

A közös hatáskörbe utalt ügyek intézését a szerződés közös intézményekre bízta: a Tanácsra, a Bizottságra, a Parlamentre és a Bíróságra.

A másik római szerződés, az Euratom-szerződés nagyjából ugyanezeket az intézményeket hozta létre az atomenergia-ipar közös megteremtésére és irányítására. Az Euratom feladata a hasadóanyagok közös beszerzése, a közös nukleáris kutatások előmozdítása, közös atomerőművek létesítése és a közös biztonsági előírások kialakítása volt. A nukleáris anyagok katonai felhasználására a szerződés nem vonatkozott.